

SECCADE KOLOKYUMU

21-22 Mart 2023

10:00-12:30 Washington, DC (EDT)

17:00-19:30 İstanbul (+3 GMT)

THE GEORGE WASHINGTON
UNIVERSITY MUSEUM
THE TEXTILE MUSEUM

SADBERK HANIM
MÜZESİ

Organizatörler

Seccade Kolokyumu, George Washington Üniversitesi Müzesi ve Tekstil Müzesi tarafından Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi iş birliği ile organize edilmiştir.

George Washington Üniversitesi Müzesi ve Tekstil Müzesi

Washington şehir merkezindeki George Washington kampüsünde yer alan müze; sanat, tarih ve dünya kültürlerini tanıtmayı amaçlar. Kurumun düzenlediği sergi ve programlar ilhamını çeşitli dünya tekstilleri koleksiyonlarından ve yerel kültürden alır. Öğrenci ve akademisyenlere sunulan kaynaklar arasında *The Textile Museum Journal* adlı hakemli dergi ve Cotsen Textile Traces Study Center ve Albert H. Small Center for National Capital Area Studies gibi araştırma merkezleri yer alır.

www.museum.gwu.edu

Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi

Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi, Vehbi Koç'un eşi Sadberk Koç'un özel koleksiyonunu sergilemek amacıyla Türkiye'nin ilk özel müzesi olarak kurulmuştur. 20.000'i aşkın esere ev sahipliği yapan Sadberk Hanım Müzesi, Anadolu'nun neolitik çağlarından başlayarak günümüze kadar gelen Hititlerden Urartu'ya Bizans'tan Osmanlı İmparatorluğu'na ve Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan dönemi kapsar. İznik çinileri, Osmanlı dönemi tekstil, kostüm ve işleme koleksiyonları dünya koleksiyonları arasında öne çıkmaktadır.

www.sadberkhanimmuzesi.org.tr

Sergi

Prayer and Transcendence (İbadet ve Aşkılık) sergisi ziyaretçilere İslam dünyasının dört bir yanından seccadelerin amacı ve ikonografisi ile birlikte Yahudi geleneğinden tasarım karşılaştırmalarını tanıtır. Sergi kapsamında GWU Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Harvard Sanat Müzeleri, Cincinnati Sanat Müzesi, Metropolitan Sanat Müzesi ve Markarian Koleksiyonu olmak üzere beş farklı koleksiyondan bir araya getirilen ve 16. yüzyıldan 19. yüzyıla uzanan yaklaşık 20 halı, 18 Şubat-1 Temmuz 2023 tarihleri arasında ziyarete açık olacaktır.

Kolokyum

Seccade Kolokyumu, dünyanın dört bir yanından bilim insanlarını ve konunun diğer önde gelen isimlerini bir araya getiriyor. *Prayer and Transcendence* (İbadet ve Aşkılık) sergisine paralel olarak düzenlenen kolokyum, serginin bilimsel katkılarını zenginleştirmeyi için tasarlandı. Kolokyumun ilk gününde konuşmacılar seccadeleri kendi bağlamları içinde inceleyecekler, ikinci gün ise bu eserlerin ilahi yorumu tartışılacak.

1. Gün: *Prayer Carpets in Context* (Bağlam İçinde Seccade)

21 Mart Salı | 10:00 -12:30

10:00-11:00 Karşılama Konuşmaları

Açılış Konuşması: *The Sajjadah: Symbolic Architecture in the Realm of Textiles in Islamic Art* | Seccade: İslam Sanatında Tekstil Eserlerde Sembolik Mimari
Walter B. Denny, distinguished profesör, Massachusetts Amherst Üniversitesi, ABD

11:00-12:00 Panel: *Prayer Carpet Traditions* | Seccade Gelenekleri

***Silent Witnesses of Worship: Prayer Carpets from the Vakıflar Collection* | İbadetin Sessiz Şahitleri: Vakıflar Koleksiyonu'ndan Seccadeler**
Suzan Bayraktaroğlu, emekli müdür, Türkiye Vakıflar Halı Müzesi, Türkiye

***An Overview of Anatolian Prayer Rugs* | Anadolu Seccadelerine Genel Bakış**
Şerife Atlıhan, emekli araştırma direktörü, Marmara Üniversitesi Geleneksel El Sanatları ve Tasarım Merkezi, Türkiye

***Court Artist Designs: Examining The Met's McMullan Ottoman Prayer Carpet* | Saray Nakkaşı Desenleri: Met'deki McMullan Osmanlı Seccadesinin İncelenmesi**
Deniz Beyazıt, İslam eserleri küratörü, Metropolitan Sanat Müzesi, ABD

12:00-12:30 Tartışma ve Soru-Cevap

Moderatör: Hülya Bilgi, müze müdürü, Sadberk Hanım Müzesi, Türkiye

2. Gün: *Designing for Transcendence* (Aşkınlık için Tasarlamak)

22 Mart Çarşamba | 10:00 -12:30

10:00-11:00 Sergiye Genel Bakış: *İbadet ve Aşkınlık* | **Exhibition Overview: Prayer and Transcendence**
Sumru Belger Krody, kıdemli küratör, Washington Tekstil Müzesi Koleksiyonu, ABD

Açılış Konuşması: *Things Seen and Unseen: Light, Color and the Divine in Islamic Textiles* | Görünen ve Görünmeyen Şeyler: İslami Tekstillerde Işık, Renk ve İlahi
Idries Trevathan, İslam sanatı ve kültürü küratörü, Kral Abdulaziz Dünya Kültür Merkezi Müzesi, Suudi Arabistan

11:00-12:00 Panel: *İlahi Tasarımlar (Divine Designs)*

***The Multi-Layered Architecture of a Spiritual Journey on Anatolian Prayer Rugs* | Anadolu Seccadelerinde Tinsel bir Yolculuğun Çok Katmanlı Mimarisi**
Turgut Saner, mimarlık tarihi profesörü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye

Hülya Bilgi, müze müdürü, Sadberk Hanım Müzesi, Türkiye

***Motifs of Islamic Cosmology on the Sajjadah* | Seccadede İslami Kozmolojinin Motifleri**
Fatima Kadić, kütüphane müdürü, İslam Çalışmaları Fakültesi, Saraybosna Üniversitesi, Bosna Hersek

***Shared Symbols, New Meanings: Comparing Jewish and Islamic Carpets* | Ortak Semboller Yeni Anlamlar: Yahudi ve İslami Halıların Karşılaştırması**
Alberto Boralevi, bağımsız araştırmacı, İtalya

12:00-12:30 Tartışma ve Soru-Cevap

Moderatör: Sumru Belger Krody, kıdemli küratör, Washington Tekstil Müzesi Koleksiyonu, ABD.

Özetler ve Konuşmacılar

21 Mart Salı

AÇILIŞ KONUŞMASI

The Sajjadah: Symbolic Architecture in the Realm of Textiles in Islamic Art

Seccade: İslam Sanatında Tekstil Eserlerde Sembolik Mimari

*Walter Denny, distinguished profesör,
Massachusetts Amherst Üniversitesi, ABD*

İslam sanatı dediğimiz olguda tarihsel ve coğrafi olarak yaygın ikonografik motiflerden biri tekil (kemer), tekrar eden (sıra kemer) ve üç boyutlu formlara eklenerek (mihrap, portal) karşımıza çıkan kemer fikridir. Tekstilde kemer motifi, özellikle geleneksel olarak namazlık, seccade veya saf seccadesi olarak adlandırılan dokuma sanatlarına yansıdığı için akademide büyük bir ilgi konusu olmuştur. Bu ikonik formun sanatsal aktarımın anayollarında ve yan yollarında nasıl yolculuk ettiği, anlamsal ve sanatsal ayrıntılarda nasıl evrim geçirdiği, dikey ve üç boyutludan (mimari öge) 90 derecelik bir dönüşümle nasıl yatay ve iki boyutluya (saf seccadesi ve seccade) dönüştüğü İslam coğrafyasında sanat tarihinin en büyüleyici anlatımlarından bazılarını oluşturmaktadır.

Walter B. Denny Hakkında

Walter B. Denny, Massachusetts Amherst Üniversitesi'nde İslam dünyası sanatı konusunda uzmanlaşmış sanat ve mimarlık tarihi profesörüdür. 1970 yılında Harvard Üniversitesi'nde doktora tezini tamamlamış ve o yıl Massachusetts Amherst Üniversitesi'nde öğretim kariyerine başlamıştır. 2007-2017 yılları arasında Metropolitan Sanat Müzesi İslam Eserleri Bölümü'nde kıdemli danışman olarak görev yapmıştır. Araştırma ilgi alanları ve yayınları, Osmanlı-Türk dünyası, İslami halı ve tekstil tarihi ve İslam sanatının Batı sanatı üzerindeki etkisi üzerinde yoğunlaşmaktadır. GWU Tekstil Müzesi ile uzun süreli birlikteliğine altı yıllık mütevelli heyet üyesi, Charles Grant Ellis Oryantal Halı Araştırma üyesi, George Hewitt Myers Ödülü ve Sumru Belger Krody ile birlikte küratörlüğünü üstlendiği iki büyük halı sergisi sırdırıştır.

**Silent Witnesses of Worship:
Prayer Carpets from the Vakıflar Collection**
**Sessiz İbadet Şahitleri:
Vakıflar Koleksiyonundan Seccadeler**

Suzan Bayraktaroğlu, emekli müdür,
Türkiye Vakıflar Halı Müzesi, Türkiye

Günümüz müzelerinde ve özel koleksiyonlarda koruma altına alınan halıları İslam inancına borçluyuz. Yüzyıllar boyunca halılar vakıfların bir parçası olan camilerde korunmuştur. Başlangıçta bu halılar, yapının bâniliğini üstlenen veya burayı ibadet yeri olarak kullanan kişiler tarafından camilere bağış olarak veriliyordu. Bağışlayan kişinin, bağışlanan halının üzerinde kılınan namazın sevabından yararlanacağına inanılır ve ümit edilir. Bu halıların üzerinde günde beş vakit namaz kılınır. Kul Allah ile buluştuğunda, halı sessiz tanık rolünü oynar.

Başlarda camilere çeşitli desenlerde halılar bağışlanmıştır ancak daha sonra kendine özgü "mihrap" tasarımına sahip seccadeler üretilmiştir. Mihrap, Müslümanların namaz kılarken yüzlerini döndükleri ve imamın namaz kıldırırken ayakta durduğu, caminin kible duvarında bulunan girintili kısımdır. Bir seccadede mihrabın tüm unsurlarını görmek mümkündür. Çeşitli renk ve desenlerdeki seccadeler, Anadolu'da dokundukları yerlere göre isimlendirilebilirler. Bu sunumda Vakıflar Koleksiyonu yer alan Milas, Gördes, Kula, Lâdik, Karapınar, Taşpınar, Kayseri, Kırşehir, Mucur, Nevşehir, Sivas, Erzurum ve Bayburt yörelerine ait örnekler tanıtılacaktır.

Suzan Bayraktaroğlu Hakkında

Suzan Bayraktaroğlu Türkiye'de Adana'da doğdu. Lisans ve lisans üstü çalışmalarını anakara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinde Sanat Tarihi Bölümünde tamamladı. Şu an aynı bölümde doktora çalışmasını tamamlamaktadır. Lisans ve yüksek lisans tezleri halı ve kilim sanatlarına odaklanmıştır. Bayraktaroğlu 1983 yılında Ankara Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde çalışmaya başlamıştır. 2020 yılındaki emekliliğine kadar bu kurumda sanat tarihi uzmanı, halı uzmanı, müze araştırmacısı ve müze müdürlüğü gibi roller üstlenmiştir. Bu dönemde Ankara, Konya, Tokat, Kastamonu, Gaziantep, Edirne, İstanbul, Lefkoşa ve Sivas olmak üzere dokuz şehirde vakıflar kurmuştur. Yeni kitabı *Silent Witnesses of Worship, Foundation Carpets* Ankara Vakıflar Müze Koleksiyonundan seçmeler üzerine yazılmıştır.

An Overview of Anatolian Prayer Rugs Anadolu Seccadelerine Genel Bakış

Şerife Atlıhan, emekli araştırma direktörü, Marmara Üniversitesi Geleneksel El Sanatları ve Tasarım Merkezi, Türkiye

Seccadeler Müslümanlar için ibadetin vazgeçilmez bir parçasıdır. Zengin ya da fakir her insanın en az bir tane seccadesi vardır. Seccadeler bireysel ve toplu ibadet için üretilmektedir. Bu sunumda Anadolu'da dokunan seccade çeşitleri incelenecek ve seccadelerin malzeme, teknik, kullanım ve üretim yeri bağlamında farklılık ve benzerlikleri açıklanacaktır.

Şerife Atlıhan Hakkında

Şerife Atlıhan İstanbul Uygulamalı Güzel Sanatlar Devlet Lisesi Tekstil Bölümü'nden mezun oldu. Mezuniyetinden sonra İzmir'de Sezik Tekstil Fabrikası'nda tasarım departmanında tasarımcı ve baş tasarımcı olarak çalıştı. Daha sonra Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü'nde akademik kariyerine başladı. Bu bölümde profesörlük unvanını elde eden Atlıhan aynı kurumun El Sanatları ve Tasarım Araştırmaları ve Uygulamaları Merkezi'nin direktörü oldu.

Atlıhan çok sayıda saha araştırması yürütmüş, sayısız sunumlar ve makaleler yayınlamıştır. *Tablet Weaving from Anatolia and Topkapı Palace* adlı kitabı 2017 yılında Marmara Üniversitesi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Çok sayıda sergiye küratörlük ve eş-küratörlük yapmıştır. 1983 yılından beri DOBAG projesinin koordinatörlüğünü üstlenmektedir. 2018 yılındaki emekliliğinden bu yana ikinci kitabı olacak geleneksel kolan dokuma kitabını tamamlamış ve yayıma hazır hale getirmiştir.

Court Artist Designs: Examining The Met's McMullan Ottoman Prayer Carpet

Saray Nakkaşı Desenleri: Met'in McMullan Osmanlı Seccadesinin İncelenmesi

Deniz Beyazit, İslam eserleri eş küratörü,
Metropolitan Sanat Müzesi, ABD

Metropolitan Sanat Müzesi (Met) koleksiyonunda yer alan çift sütunlu Ballard halısı gibi bazı halılar ciddi manada akademik ilgi görürken bazıları ise çok nadiren yayınlandı. GWU Tekstil Müzesi'nde düzenlenen Prayer & Transcendence sergisinde yer alan 1974'te Joseph McMullan tarafından Met'e bağışlanan çiçekli seccade bu örneklerden bir tanesi. Bu sunum erken modern dönemde Osmanlı sanatsal üretiminin anlaşılmasında bu halının önemini ortaya koyacaktır. Bu halı 16. ve 17. yüzyıllarda İstanbul ve Kahire'de dokunan karakteristik saz desenli Osmanlı saray seccadelerindedir. Araştırmalar, belki de türünün günümüze ulaşmış en erken örneklerinden biri olan bu halının Şahkulu'na atfedilebileceğini gösteriyor.

Deniz Beyazit Hakkında

Deniz Beyazit, doktorasını 2009 yılında Paris Sorbonne'dan almıştır ve 2010 yılında girdiği New York Metropolitan Sanat Müzesi (Met) İslam Sanatları Bölümü'nde küratör olarak görev yapmaktadır. Araştırma ilgi alanları orta çağ İslam sanatından Osmanlı'ya kadar uzanmaktadır. İslam sanatının çeşitli yönleri üzerine geniş çapta yayınları ve konferansları bulunmaktadır. Düzenlediği sergiler arasında *The Making of a Collection: Islamic Art at The Met* (2011-12), *Carpets of the East in Paintings from the West* (2014 Met; 2015 Aga Khan Müzesi, Toronto [genişletilmiş versiyonu]) ve *Portable Storage: Tribal Weavings from the Collection of William and Inger Ginsberg* (2017-18 Met, eş-küratör Walter B. Denny) öne çıkmaktadır. Sheila Canby ve Martina Rugiadi ile birlikte *Court and Cosmos: The Great Age of the Seljuqs* (Saray ve Kozmos: Selçukluların Muhteşem Çağı, 2016) sergisinin eş küratörlüğünü üstlenmiştir. Dr. Beyazit, *Collecting Inspiration: Edward C. Moore at Tiffany & Co.* adlı yayına katkıda bulunmaktadır (2024, katalog 2021'de yayınlandı). Guy Burak ve Sabiha Göloğlu ile birlikte, devam etmekte olan "From West Africa to Southeast Asia: The History of Muhammad al-Jazuli's Dala'il al-Khayrat Prayer Book (15th-20th Centuries)" (Batı Afrika'dan Güneydoğu Asya'ya: Muhammed el-Cezûlî'nin Delail-i Hayrat dua kitabının tarihi [15.-20. Yüzyıllar]) adlı, el-Cezûlî'nin Hz. Muhammed'e salavat-ı şerifler mecmuasının tarihini konu edinen projenin eş-yöneticisidir. Diğer projeleri arasında "History of Dress in the Islamic world" (İslam Dünyasında Giyim Tarihi) ve "Orientalisms and Collecting Islamic Art" (Oryantalizm ve İslam Sanatı Koleksiyonculuğu) bulunmaktadır.

22 Mart Çarşamba

Sergiye Genel Bakış: İbadet ve Aşkınlık

Exhibition Overview: Prayer and Transcendence

Sumru Belger Krody, kıdemli küratör,
Washington Tekstil Müzesi Koleksiyonu, ABD

Seccadeler, tüm dünyada Müslümanlar tarafından tanınan kendine özgü bir ikonografiye sahiptir. Yüzyıllar boyunca gelişen ve ticaret ve hac yoluyla yayılan; çiçekler, bir kemer, lamba ve sürahidenden oluşan bu imge bütünü, her bir halıyı, ibadet eden kişinin Tanrı ile iletişim kurabileceği kutsal bir alana dönüştürür. *Prayer and Transcendence* (Dua ve Aşkınlık), bu ikonografiyi ve yorumunu Osmanlı Türkiye'sinden Safevi İran'ına ve Babür Hindistan'ına kadar zaman ve sanatsal gelenekler üzerinden inceliyor.

Sergide yer alan Batı Anadolu, Kafkasya ve İran örneklerinin hepsinde ortak bir motif var: bitkisel kıvrımlar ve çiçeklerle çevrili zarif bir kemer. Bir seccadenin en ikonik imgelerinden olan kemer, genellikle Kuran'da duvarlarla çevrili yemyeşil bir bahçe olarak betimlenen cennete açılan kapıyı sembolize eder. Sergi aynı zamanda seccade tasarımında tekrarlanan kandil ve testi motiflerinin manevi anlamını da araştırıyor. Tekstil Müzesi Koleksiyonu, Harvard Sanat Müzeleri, Cincinnati Sanat Müzesi, Metropolitan Sanat Müzesi ve Markarian Koleksiyonu gibi beş ayrı koleksiyondan sergiye dahil edilen eserler, 16. yüzyıldan 19. yüzyıla uzanan bir dönemi kapsayıp, İslami gelenek dışından ilgili örnekleri de içermektedir.

Sumru Belger Krody Hakkında

Sumru Belger Krody 1994 yılında girdiği GWU Tekstil Müzesi'nde 2011 yılından biri kıdemli küratör olarak görevini sürdürmektedir. Ayrıca, *The Textile Museum Journal* adlı süreli yayının baş editörüdür. Zaman Zaman Corcoran Sanat & Tasarım Okulu'nda (GW Corcoran School of the Arts & Design) ders vermektedir. İzmir'de (Türkiye) doğan Krody, geç antik dönem ve İslam dünyası tekstilleri üzerine uzmanlaşmıştır. En güncelleri *Woven Interiors: Furnishing Early Medieval Egypt; A Nomad's Art: Kilims of Anatolia; Binding the Clouds: The Art of Central Asian Ikat; Unraveling Identity: Our Textiles, Our Stories; ve The Sultan's Garden: The Blossoming of Ottoman Art* olmak üzere 21 serginin küratörlüğünü ve eş küratörlüğünü yapmıştır. Çok sayıda makale ve kitap bölümünün yanı sıra, 7 sergi yayının yazarlığını ve 5 yazarlığını üstlenmiştir. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi'nde klasik arkeoloji üzerine alan Krody, yüksek lisansını Pennsylvania Üniversitesi'nde yine klasik arkeoloji üzerine tamamlamıştır. *Textile Society of America* ve *Centre International d'Etude des Textiles Anciens* de dahil olmak üzere birçok meslek örgütünün üyesidir.

Things Seen and Unseen: Light, Color and the Divine in Islamic Textiles

Görünen ve Görünmeyen Şeyler: İslami Tekstillerde Işık, Renk ve İlahi

Idries Trevathan, İslam sanatı ve kültürü küratörü, Kral Abdulaziz Dünya Kültür Merkezi (Ithra), Suudi Arabistan

Ithra'nın düzenlediği *Shatr Al Masjid: The Art of Orientation* sergisinde yer alan en önemli eserlerden biri Selimiye Camii (Edirne, Türkiye) için dokunmuş orijinal saf seccadesinin bir parçasıdır. 1569-1575 yıllarında Sultan II. Selim (1524-1574) döneminde inşa edilen Selimiye Camii, ünlü Osmanlı başmimarı Sinan Ağa'nın (1490-1588) en büyük şaheseri olarak kabul edilir. Saf seccadenin tasarımı caminin iç kısmının ihtişamını açıkça yansıttığı için, caminin iç tefrişatın tasarımında da Mimar Sinan'ın rolü olabilir. Bu sunum, söz konusu seccadenin tasarımını, tarihini ve bağlamını incelemenin yanı sıra, üzerinde ibadet edenlerin bu dini sanat şaheseri nasıl bir algısal ilişki kurmuş olabileceklerini irdeliyor. Mimari ve tasavvufi incelemeler, tarih yazımları, seyahatnameler ve şiir gibi bir dizi çağdaş edebi eserden yararlanan sunum, modern dönem öncesi İslami estetik algısına ve İslami estetiğin renk, ışık ve wonder/ kerametın önemine ilişkin kaygılarına ışık tutmayı amaçlıyor. Analiz, seccadenin estetik boyutuna ilişkin anlayışımızı modern dönem öncesi İslami entelektüel bağlama oturtarak, diğer Osmanlı camilerinin çağdaş tasvirlerine de uzanıyor. Böylece, ışık ve rengin mistik kavramsallaştırmalarının genellikle eserlerin cismani renkleriyle bağlantılı olduğu görüşünün desteklendiği görülebilir. Seccadede gözlemlenen duyuşsal renk dünyası, manevi dünyaya yönelen bir araç ve odak görevi görebilir.

Idries Trevathan Hakkında

Idries Trevathan, King Abdulaziz Center for World Culture (Kral Abdulaziz Dünya Kültür Merkezi, Ithra)'da İslam sanatı küratörüdür. 2018'deki açılışından bu yana, sıfırdan bir koleksiyon oluşturarak ve Los Angeles County Sanat Müzesi (LACMA) ve Mısır Eski Eserler Yüksek Konseyi ile iş birliği içerisinde büyük sergilerin küratörlüğünü yaparak, Ithra'yı İslam sanatı için önemli bir destinasyon haline getirdi.

Dr. Trevathan, 2021 yılında Suudi Arabistan'da dünyanın önde gelen müzelerinden ve üniversitelerinden seçkin akademisyenleri bir araya getiren ilk büyük uluslararası İslam sanatı konferansı olan "*Mosque: Innovation in Object, Form and Function*"ı (Camii: Eserde, Biçimde ve İşlevde Yenilik) düzenledi. Trevathan koruma çalışmaları üzerine lisans derecesini City & Guilds of London Art School'da, yüksek lisans ve doktora derecelerini ise Londra'da Prince's School of Traditional Arts'da İslam sanatı üzerine aldı. Deneyimli bir konservatör olarak, Dr. Trevathan düzenli olarak büyük koruma projeleri üzerinde çalışmakta ve bir dizi İslami mimari eser; özellikle de 18.-19. yüzyıl Şam kabul salonları ve Mekke'de Mescid-i Haram'daki 16. yüzyıl Osmanlı dönemi revakları üzerinde teknik ve estetik renk çalışmaları yürütmüştür. *Colour, Light and Wonder in Islamic Art* (Saqi Books 2020) [İslam Sanatında Renk, Işık ve Keramet], *The Art of Orientation: An Exploration of the Mosque through Objects* (Hirmer 2020) [Yönelim Sanatı: Caminin Nesnelere Keşfi] ve *Hijrah: In the Footsteps of the Prophet* (Hirmer 2022) [Hicret: Peygamberin İzinde] de dahil olmak üzere birçok kitabın yazarlığını ve editörlüğünü üstlenmiştir.

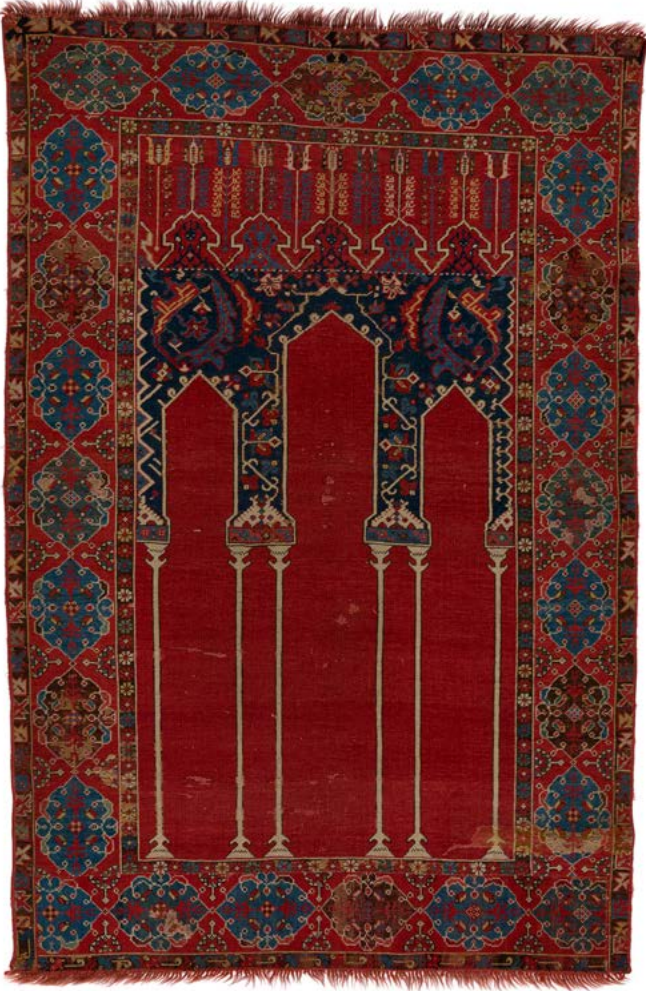
The Multi-Layered Architecture of a Spiritual Journey on Anatolian Prayer Rugs

Anadolu Seccadelerinde Tinsel bir Yolculuğun Çok Katmanlı Mimarisi

Turgut Saner, Mimarlık tarihi profesörü,
İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye

Hülya Bilgi, müze müdürü, Sadberk Hanım Müzesi, Türkiye

Osmanlı klasik dönemine tarihlenen Anadolu seccadeleri, Selçuklu İmparatorluğu'nun inşa edilmiş mimari özelliklerini yansıtır. Bu seccadelerin tasarımları mekânsallık tevhit eder; yüzeyleri, öbür dünyaya bir geçit olarak sembolik işlevi olan ana portal ve "mihrap"ı kapsayan bir ibadet yerinin konfigürasyonunu yansıtır. Bu sunum, Anadolu seccadelerinin bir mekân içinde hareket deneyimini veya duvara asıldığında göksel bir yapıyı dolaysız olarak gözlemlene deneyimini nasıl aktardığını tetkik edecektir. Panelistler/konuşmacılar, seccade tasarımlarının sonsuzluğa giden ruhani yolculuğu aksettirdiği pek çok husus gösterecekler.

Hülya Bilgi Hakkında

Hülya Bilgi lisans ve yüksek lisans derecelerini İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde tamamlamıştır. Kariyerine sanat tarihi uzmanı olarak 1998 yılında Sadberk Hanım Müzesi'nde başlayan Bilgi, 2005 yılından itibaren aynı kurumda müze müdürü olarak görev almaktadır. Aralarında *Gönülden bir Tutku: Sevgi Gönül Hat Koleksiyonu* (2004), *Asırlar Sonra Bir Arada* (2005), *Osmanlı İpekli Dokumaları Çatma ve Kemha* (2007), *Ateşin Oyunu* (2009), *El Emeği Göz Nuru* (2012), *Cevher* (2015) ve *Arkadaşım İçin* (2022)'in de yer aldığı pek çok serginin küratörlüğünü üstlenmiştir. Osmanlı işlemeleri, İznik ve Kütühya çini ve seramikleri üzerine uzmanlaşan Bilgi, *Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonundan Kütahya Çini ve Seramikleri* (2005) ve *İznik, Ömer Koç Collection* (2015) gibi yayınların yazarıdır.

Turgut Saner Hakkında

Turgut Saner doktora derecesini İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden aldı. Daha sonra aynı kurumun Mimarlık Tarihi Bölümü'nde öğretim üyesi oldu; bugün hala aynı bölümde ders vermeye devam etmektedir. Doktorasını Helenistik mimarlık üzerine tamamlamış ve son çalıştığı Zenonopolis ve Larisa arkeolojik araştırmaları da dahil olmak üzere Türkiye'de birçok saha çalışması yapmıştır. Arkeolojik çalışmaların yanı sıra Dr. Saner, özellikle kültürlerarası yönler ve Avrupa ile karşılaşmalar bağlamında Osmanlı sanatı ve mimarisi üzerine birçok araştırma projesi başlatmıştır. Berlin, Münih, Karlsruhe, Rikkyo, Valencia ve Cottbus'ta çeşitli kurumlarda konuk öğretim görevlisi olarak dersler vermektedir. Dr. Saner, halen İstanbul Arkeoloji Müzeleri ve Sadberk Hanım Müzesi ile ortak çalışmalar yürütmektedir.

Motifs of Islamic Cosmology on the Sajjadah Seccade İslam Kozmolojisinin Motifleri

*Fatima Kadić, kütüphane müdürü, İslam Çalışmaları Fakültesi,
Saraybosna Üniversitesi, Bosna Hersek*

Bu sunum, farklı İslami sanat geleneklerinin "secdelerinde" görülen kozmolojik motiflerin gerçekte Kur'an ve Sünnet'te zikredildiğini ve tasavvufi dayanağı olan farklı İslami teorik yaklaşımlarla detaylandırıldığını göstermeyi amaçlamaktadır. Nur Ayetinde (Kur'an'ın 24. Suresinin 35. ayeti) bahsedilen üç ana kozmolojik motif, nur/ışık (lamba), niş ve ağaçtır. Bu motiflerin İslam sanatına özgü olmadığını kabul eden bu makale, bu motiflerin İslami seccadelerde uygulanmaları bağlamında, Müslümanların bu motiflerin geniş yorum yelpazesine katkısını tetkik ediyor. Sunum, halı literatüründe tam olarak anlaşılabilen veya ihmal edilen yönlerine de vurgu yapan bir seccade tanımıyla başlayacak. Kur'an imgelerinin (lamba, niş ve ağaç) farklı seccade türleri üzerindeki uygulamalarını tanımlamadan önce, tasavvufi tefsirleri hakkında kısa bilgiler paylaşılacaktır. Sunum ayrıca, Müslüman dokümacılar tarafından yapılan köy seccadelerinde bulunan deformasyon ve/veya stilizasyonları ışığında bu motiflerin hala temel İslami anlamlarını taşıyıp taşımadığını araştıracaktır.

Fatima Kadić Hakkında

Fatima Kadić, Saraybosna Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi kütüphanesinde baş kütüphaneci olarak çalışmaktadır. Kütüphanecilik diplomasına ek olarak, Saraybosna Üniversitesi'nden biri İslami ilimler diğeri Fars ve Türk dili ve edebiyatı olmak üzere iki lisans derecesi daha almıştır. Yüksek lisans ve doktora derecelerini de aynı üniversiteden almıştır. Yüksek lisans tezi Bosna kilimleri ve işlemlerindeki hayat ağacı ve kuş motiflerini incelerken; Walter B. Denny danışmanlığındaki doktora tezi İslami seccadeler ve kozmolojik ikonografisine odaklanmıştır. Dr. Kadić İngilizcenin yanı sıra Arapça, Türkçe, Farsça ve Rusça bilmektedir. Yerel ve uluslararası akademik dergilerde makaleleri yayınlanmış ve İslam kültür tarihi ve İslam sanatı tarihi alanlarında yerel ve uluslararası konferanslarda bildiriler sunmuştur.

Shared Symbols, New Meanings: Comparing Jewish and Islamic Carpets

Ortak Semboller Yeni Anlamlar: Yahudi ve İslami Halıların Karşılaştırması

Alberto Boralevi, bağımsız araştırmacı, İtalya

Dindar Müslümanlardan farklı olarak Yahudiler halıları veya kumaşları dua etmek için değil, belirli törensel amaçlarla sinagoglarının içini süslemek için kullanırlar. Bu bakış açısına göre, bir halının ana işlevi, Sefer Tora'yı (Tora tomarı; Pentateuch: ilk beş kitap, Tevrat) koruyan ve Kutsal Sandık (Aron-Hakodeş) olarak adlandırılan dolabın kapılarını örten bir perde (İbranice'de "parohet") olmalıdır. Normalde bu perdeler değerli işlemeli dokumalardan yapılır, ancak Orta Doğu ve İtalya'da İslami seccadelerden ödünç alınan bir desenle bu işleve sahip halılar da bulmak mümkündür. Çeşitli bezeme ve sembolleri bir dinden diğerine aktarılırken anlam değişimini vurgulayarak karşılaştırmak enteresandır. Örneğin, İslami seccadelerde genellikle "mihrabın" iki yanında bulunan ve namaz kılanların secde ederken ellerini koyacağı yeri işaret eden eller, bu halılarda nişin merkezine; Kohen'in (kelimenin tam karşılığı "rahip", Haz. Harun ve Haz. Musa'nın soyundan gelen) cemaati kutsamak için ellerini koyduğu yere taşınmıştır. Halının farklı kullanımları arasında, Tevrat'ın okunduğu kürsünün (Teva veya Bima) örtüsü veya Kudüs'e doğru dua yönünü gösteren dekoratif panel (Şiviti veya Mizrah) de yer alır. Son olarak, kutsal metinlerden alınmış İbranice yazılar taşıyan, tamamen dekoratif veya dünyevi işlevlere sahip halı örnekleri de bilinmektedir.

Alberto Boralevi Hakkında

Alberto Boralevi, sanat tüccarı bir aileden gelen bir mimar ve antik tekstil ve halı tüccarıdır. Antik halı ve tekstil alanında bilimsel araştırmalar yürütmüş, çok sayıda makale, kitap ve katalog yayınlamış ve Floransa'daki Museo Stefano Bardini ve Museo del Tessuto of Prato ve Bakü'deki Azerbaycan Ulusal Halı Müzesi gibi müzelerin yanı sıra önemli özel koleksiyonlar için danışmanlık yapmıştır. Uluslararası Doğu Halıları Konferansı Akademik Komitesi başkanı olarak 1999'dan 2018'e kadar Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye ve Azerbaycan'da çeşitli halı konferansları düzenlemiştir. 2011 yılında Joseph V. McMullan Award for Stewardship and Scholarship in Islamic Rugs and Textiles ödülünü almıştır. 2013'ten 2019'a kadar İtalya'daki Foundation for Jewish Cultural Heritage (Yahudi Kültür Mirası Vakfı) yönetim kurulu üyeliğini sürdürmüştür. Bu görevi sırasında, Floransa'daki Uffizi Müzesi'nde, *Jewish Textiles, The Colours of Judaism in Italy* (İtalya'da Musevi Tekstilleri, Yahudiliğin Renkleri) sergisinin organizasyonunda yer almış, ayrıca Yakın Doğu ve İslam dünyasından tekstillere ayrılan bölümün küratörlüğünü yapmıştır.

Resim Künyesi

Kapak: Seccade; Osmanlı İmparatorluğu, Türkiye, İstanbul veya Mısır; 17. yüzyıl. Tekstil Müzesi Koleksiyonu 1967.24.1. Müze tarafından satın alma

Resim 7: Seccade (detay); Osmanlı İmparatorluğu, Türkiye, İstanbul veya Mısır, Kahire; 16. yüzyıl sonu. Metropolitan Sanat Müzesi 1974.149.1. Joseph V. McMullan başışı, 1973.

Resim 10: Seccade; Türkiye, Batı Anadolu, Uşak; 18. yüzyıl. Tekstil Müzesi Koleksiyonu R34.22.1. George Hewitt Myers tarafından satın alma, 1925.

Resim 12: Parohet (ahid sandığı perdesi); Osmanlı İmparatorluğu, Mısır, Kahire; 17. Yüzyıl başı. Tekstil Müzesi Koleksiyonu R16.4.4. George Hewitt Myers tarafından satın alma, 1915.